

Bayram Tatilleri Uzatılmalı Mı?

Should The Festival Holidays Be Prolonged?

İkizceli I, Özdemir Ç,
Sözüer E, AuşAroğulları L,
Küçük C, Güney Ü.

Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Acil Tıp
Anabilim Dalı, Kayseri

Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp
Anabilim Dalı, Kayseri

Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Genel
Cerrahi Anabilim Dalı, Kayseri

Bölge Trafik Denetleme Müdürlüğü,
Diyarbakır

Bu çalışmadaki verilerin bir kısmı 2003 Trafik ve Yol Güvenliği Ulusal Kongresi'nde (TRODSA 2003) sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

Dr. İbrahim İKİZCELİ
Esenyurt Mh. Hangar Cd. Adıgüzel
Sk. Hökelekli Ap. 13/17
Melikgazi – KAYSERİ
ibrahim@ikizceli.net

ÖZET

GİRİŞ: Bu çalışmanın amacı Türkiye'de sıkça uygulanan ve zaman zaman 10 güne kadar uzayabilen bayram tatillerinin uzun olması ile trafik kazalarının sıklığı ve gelişen travmaların şiddeti arasında bir ilişki olup olmadığını araştırmaktır.

GEREÇ ve YÖNTEM: 2001-2003 yılları arasındaki uzun ve kısa kurban bayramı tatillerinde, trafik kazası nedeniyle Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Acil Servisine başvuran olgular; yaş, cinsiyet, hastaneye başvuru tarihi, yaralanma bölgesi ve travma şiddet skoru (TŞS) yönünden geriye dönük olarak değerlendirildi.

BULGULAR: Yaşları 4-75 arasında değişen 104 olgunun % 77' si erkek, % 23 'ü kadındı. Olguların acil servise başvuru tarihleri değerlendirildiğinde, bayramın ilk ve son günlerinde yoğunluk yaşandığı görüldü. Tüm hastaların TŞS skorlarının değerlendirilmesinde; 2001 yılındaki bayram tatilinde acil polikliniğe başvuran olguların TŞS skoru daha yüksek olmasına rağmen, diğer yıllara göre istatistiki olarak anlamlı fark tespit edilmedi ($p>0,05$).

SONUÇ: Bulgularımız, kısa bayram tatillerine göre uzun bayram tatillerinde trafik kazalarının daha yoğun olduğuna dair bilgileri doğrulamaktadır.

Anhtar kelimeler: Trafik kazası, acil servis, bayram tatili

SUMMARY

BACKGROUND: The aim of this study is to examine the patients who were brought to the Emergency Medicine Department of Erciyes University School of Medicine due to the traffic accidents during the sacrifice festival holidays with long and short period between 2001 and 2003.

METHOD: The cases were evaluated according to the following criteria: age, gender, date of arrival to the emergency department, localization of injury, and value of Injury Severity Score (ISS).

RESULTS: Seventy seven percent of 104 cases between 4 and 75 years old were male, and 23% were female. It was determined that number of the patients increased on the first and last days of the holidays. Evaluation of ISS scores of the patients revealed that there were no statistically significant differences between the years although scores of those patients in 2001 were high ($p>0.05$).

CONCLUSION: Our findings show that, numbers of traffic accidents increase during the prolonged sacrifice festivals holidays compared to the short ones.

Key words: Traffic accident, emergency department, festival holiday

GİRİŞ VE AMAÇ

Dünyada, yılda 1 milyondan fazla kişinin trafik kazalarında öldüğü, 15 milyon kişinin de yaralandığı tahmin edilmektedir (1). Ülkemizde ise 1981-2000 yılları arasında 115 bin kişi ölmüş, 1 milyon 670 bin kişi yaralanmıştır (2). Günümüzde; trafiğe çıkan araç sayısı ile paralel olarak artan trafik kazalarının; insanların yoğun iş yaşantıları içerisinde tatil yapma fırsatı buldukları bayram ve benzeri uzun tatillerde yoğunlaştığına dair bilgiler, yazılı ve görsel basın yayın organlarında sıkça yer almaktadır. Bu çalışmada amaç; uzun ve kısa bayram tatillerinde meydana gelen trafik kazalarında hastaları yaş, sayı, cinsiyet, hastaneye başvuru tarihi, yaralanma bölgesi ve travma şiddet skoru (TŞS) yönünden karşılaştırmaktır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Çalışmada, 2001-2003 yılları arasındaki Kurban Bayramı tatillerinde trafik kazası nedeniyle Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Acil Servisine başvuran olguların yaş, cinsiyet, hastaneye başvuru tarihi, yaralanma bölgesi, olay yeri ve travma şiddet skoru (TŞS) açısından geriye dönük olarak değerlendirildi. 2001 yılındaki (Grup 1) uzun bayram tatili, 2002 yılındaki (Grup 2) kısa bayram tatili ve 2003 yılındaki (Grup 3) uzun bayram tatili arasında karşılaştırma yapmak amacıyla 10 günlük kesitler (2-11 Mart 2001, 16-25 Şubat 2002, 7-16 Şubat 2003) alındı (Tablo 1). Travma şiddet skoru (TŞS) skorlamasında kullanılan kısaltılmış yaralanma ölçeği puanları, puanlamadaki standardizasyonu sağlamak açısından bir hekim tarafından değerlendirildi. Olguların yaş açısından Tek Yönlü ANOVA testi ile cinsiyet ve TŞS skorları açısından da Kruskal Wallis testi ile karşılaştırıldı.

Tablo 1.*İncelenen zaman dilimleri*

	Grup I (2001)		Grup II (2002)		Grup III (2003)	
Cuma	2 Mart				7 Mart	
Cumartesi	3 Mart		16 Mart		8 Mart	
Pazar	4 Mart		17 Mart		9 Mart	
Pazartesi	5 Mart	1. bayram	18 Mart		10 Mart	
Salı	6 Mart	2. bayram	19 Mart		11 Mart	1. bayram
Çarşamba	7 Mart	3. bayram	20 Mart		12 Mart	2. bayram
Perşembe	8 Mart	4. bayram	21 Mart		13 Mart	3. bayram
Cuma	9 Mart		22 Mart		14 Mart	4. bayram
Cumartesi	10 Mart		23 Mart		15 Mart	
Pazar	11 Mart		24 Mart		16 Mart	
Pazartesi			25 Mart			

Tablo 2.*Olguların günlere göre dağılımı*

Geldiği gün	Grup I		Grup II		Grup III	
	n	%	n	%	n	%
1	6	11,3	0	0	3	9,7
2	1	1,9	0	0	2	6,5
3	7	13,2	0	0	5	16,1
4	8	15,2	5	25	3	9,7
5	12	22,6	1	5	0	0
6	4	7,5	0	0	4	12,9
7	4	7,5	3	15	5	16,1
8	3	5,5	4	20	1	3,2
9	4	7,5	1	5	8	25,8
10	4	7,5	6	30	0	0
Toplam	53	100	20	100	31	100

BULGULAR

Çalışmaya dahil edilen ve yaşları 4-75 arasında değişen (29±17) 104 olgunun, % 77'si erkek, % 23'ü kadındı. Her 3 grupta da yaş ve cinsiyet açısından istatistiksel olarak anlamlı fark tespit edilmedi.

Tablo 3.*Olguların olay yerine göre dağılımı*

	Araç içi	Araç dışı	Motosiklet	Traktör	Toplam
Grup I	28	17	6	2	53
Grup II	18	2	0	0	20
Grup III	13	18	0	0	31
Toplam	59	37	6	2	104

Bu olguların 53 tanesi (%51) Grup 1, 20 tanesi (%19) Grup 2, 31 tanesi (%30) de Grup 3'e dahildi. Olguların acil servise başvuru tarihlerinin; 1. grupta 12 hasta (%22) ile incelenen dönemin 5. gününde, 2. grupta 6 hasta (%30) ile incelenen dönemin 10. gününde, 3. grupta 8 hasta (%25,8) ile incelenen dönemin 9. gününde yoğunlaştığı tespit edildi. Olguların günlere göre dağılımı Tablo 2' de gösterilmiştir. Tüm hastaların TŞS ortalamalarının; 1. grupta 9,5 (1-41), 2. grupta 7,5 (1-23), 3. grupta 7 (1-29) olduğu tespit edildi. 1. grupta TŞS skoru daha yüksek olmasına rağmen istatistiksel olarak anlamlı fark tespit edilmedi (p>0,05). Araç içi ve araç dışı yaralanma paternleri incelendiğinde en fazla

yaralanan bölgenin her iki durumda da baş bölgesi olduğu görüldü. Olay yeri ve yaralanma bölgesine göre olguların dağılımı Tablo-3 ve 4'de gösterilmiştir.

Tablo 4.

Olguların yaralanma bölgelerine göre dağılımı

	Araç içi	Araç dışı	Motosiklet	Traktör
Baş beyin	33	24	4	0
Yüz	26	7	2	1
Boyun	7	0	0	0
Toraks	9	9	1	0
Abdomen	8	4	1	1
Omurga	6	0	0	0
Pelvis	3	5	0	0
Alt ekstremite	14	7	1	1
Üst ekstremite	21	8	1	1

TARTIŞMA

Yaş ve cinsiyet kriterlerinin kazayı etkileyen faktörler üzerinde önemli rolleri olmadıkları düşünülmektedir (3). Bununla beraber çalışma grubunun yaş ortalaması 29 bulunmuştur. Bu değer Richard Mayou-Bridget Bryant, Berglund ve arkadaşlarının çalışmalarındaki trafik kazası mağdurları yaş ortalamalarından düşüktür (4,5). Ancak Lam'ın yaptığı çalışmada; küçük sürücü yaşı dikkatinin dağılmasında önemli rolü olduğunu belirtmiştir (6). Trafik kazası nedeniyle acil servise başvuran olguların yaş ortalamasının, ülkemizdeki genç nüfus popülasyonu ile bağlantılı olabileceği düşünülmüştür. Erkekler kadınlara göre trafik kazasına daha fazla maruz kalmaktadır (5,7). Bu çalışmada; literatürle uyumlu olarak erkekler trafik kazalarına daha çok maruz kalmıştır. 2001 yılı trafik istatistiklerine göre en fazla kaza ve yaralı sayısı (185, 388) 5. günde izlenmektedir (8). 2002 yılı trafik istatistiklerine bakıldığında ise en fazla kazanın (170) tatilin son günü olan 10. günde meydana geldiği, benzer şekilde en fazla yaralanmanın da (384) aynı gün olduğu dikkat çekmektedir (9). Bizim çalışmamızda da, acil servise başvuru tarihleri değerlendirildiğinde; 1. grupta bayramın ilk günlerinde, 2. ve 3. grupta da tatilin son günlerinde

acil servise gelen trafik kazası olgularında artış tespit edilmiştir. Bu çalışmanın bulguları, 2001 ve 2002 trafik yıllığı verileri ile paralellik göstermekte olup 2003 trafik istatistikleri henüz yayınlanmadığından karşılaştırma yapılamamıştır. Yolculuk edilen mesafenin, yolculuk süresinin ve trafikteki araç sayısının kazayı ortaya çıkaran göstergeler olduğu bildirilmiştir. Bu bağlamda, uzun bayram tatillerini dinlenmek ve uzak şehirlerdeki yakınlarını ziyaret için bir fırsat bilen insanların talepleri, karayolları üzerinde yoğunlaşan taşımacılık sisteminin ve mevcut alt yapının sınırlarını zorlamakta, pek çok faktörün bir araya gelmesi ile de trafik kazalarında bir artış yaşanmaktadır. Ülkemizde olduğu gibi, çeşitli ülkelerde de tatil dönemlerinde trafik kazalarında bir artış olduğu bilinmektedir (10,11,12,13). Tatilin son günlerinde trafik kazalarındaki artışın nedenlerinden bir tanesi; kişilerin biran önce evlerine ve işlerine yetişmek istemeleri ve bu nedenle az mola vererek yeterince dinlenmeden yola devam etmeleri olabilir. Mayou ve Mason'un yaptıkları bir çalışmada, ağırlıklı yaralanma bölgeleri baş, yüz, boyun ve ekstremitelerdir (1,4). Bu bulgular, bu çalışmanın verileri ile uyumluluk göstermektedir.

SONUÇ

Sonuç olarak, diğer ülkelerde olduğu gibi bizim ülkemizde de uzun bayram tatillerinde daha fazla sayıda trafik kazası meydana geldiğini görülmektedir. Bu sebeple, uzun bayram tatillerinde artan kaza yoğunluğu nedeniyle, acil servislerde gerekli hazırlığın yapılması, ayrıca kaza sayısının azaltılması için gerekli yol güvenliği ve denetim önlemlerinin alınması gerekmektedir. Diğer taraftan, yol-trafik güvenliğini neden sonuç ilişkisi içerisinde etkileyen faktörleri değerlendirecek, basit uygulanabilir kaza modelleri üretecek, değişik ülkelerdeki güvenlik indekslerini karşılaştırarak analiz edecek ve ülkemiz trafik güvenliğini etkileyen faktörleri tanımlayarak trafik kazalarını daha iyi anlamamızı sağlayacak ayrıntılı çalışmalara ihtiyaç vardır.

KAYNAKLAR:

1. Mason JK, The Pathology of Trauma Edward Arnold Ltd, Euston Road, London;1993: 1-17
2. Trafik istatistik yıllığı 2000, EGM Yayını
3. Scuffham PA, Langley JD, "A model of traffic crashes in New Zeland", Accident Analysis and Prevention, 2002 (34): 673-687
4. Mayou R, Bryant B, "Consequences of road traffic accidents for different types of road user", Injury, Int. J. Care Injured, 2003;34: 197-202
5. Berglund A, Alfredsson L, Jensen I et al. "Occupant and Crash Related Factors Associated with the Risk of Whiplash Injury", AEP, 2003;13 (1): 66-72
6. Lam L T., "Distractions and the risk of car crash injury:The effect of drivers' age", Journal of Safety Research, 2002; 33: 411- 419
7. Abdalla I M. "Fatality risk assessment and modeling of drivers responsibility for causing

---

traffic accidents in Dubai", Journal of Safety Research, 2002; 33: 483– 496

8. Trafik istatistik yıllığı 2001, EGM Yayını

9. Trafik istatistik yıllığı 2002, EGM Yayını

10. Yıldırım C, Sözüer EM, Yürümez Y, İkizceli İ. Uzun süreli tatillerde acil servis hizmetleri. Ulus Travma Derg 2000; 6:106-109.

11. MMWR Morb Mortal Wkly Rep. Reducing the risk for injury while traveling for Thanksgiving holidays. 2001; 50: 1016-1017.

12. Doherty SR. So this is Christmas. Med J Aust 2001; 175: 585-586.

13. Alsop JC, Langley JD. Dying to go on holiday. Aust N Z J Public Health 2000; 24: 607-609.